

Je libo uhlí, či bramborové slupky?

Hlavně naši malí čtenáři se jistě před pár dny nemohli dočkat Štědrého večera – a nejspíš ani ne tak pro jeho symboliku, ale spíš malé nedočkavce lákaly rozličné balíčky pod vánočním stromčkem. V dřívějších dobách by však děti na Valašsku takové dárky vyhlížely marně – jednak se zde tradice zdobení vánočních stromčků ujala poměrně nedávno, v 2. půli 19. století, kdy nahradil do té doby běžné jedlové větvičky či snítky rozmarýny ve svatých

koutech. Navíc si hlavně děti z chudších rodin mohly nechat například o hračkách jen zdát. Pod stromčkem se objevovaly věci ryze praktického charakteru, oblečení, obuv, nějaká ta knížka. Dle vzpomínek Metoděje Jahna (1865–1942) se ještě za jeho dětství dětem nadělovalo na Mikuláše, ne až o Štědrém večeru. Děti dostávaly obřadní pečivo, ovoce nebo i „babylonskou věž“. To bývala konstrukce ze čtyř špejlí, na které se navlékly suché trnky a doprostřed se pověsil zlacený oříšek. Jen bohatší děti dostávaly hračky, za to ty zlobivé nezdídky našly v mikulášském balíčku nebo později i pod samotným stromčkem hromádku černého uhlí nebo bramborových slupek. Před oněmi sto padesáti lety se také mnohem více udržo-

vala symbolika Štědrého dne – býval to především den postní a při štědrovečerní večeři se scházela celá rodina, která věnovala tichou vzpomínku zemřelým předkům či nepřítomným členům rodiny.

Tehdy bývalo také možné po-

tkat v novoročních dnech ve městech i dědinách pastuchy v šatech, přes které byla přehozena bílá, přepásaná košile, na hlavách malované kuželovité čepice a s čagany v rukou. Z novoročních obchůzek se do dnešních dní dochovaly naopak obchůzky tříkrálové, kdežto koledníky o svátku sv. Doroty na počátku února již také dávno odvál čas...

Nasát vánoční atmosféru a zavzpomínat na nedávné sváteční dny můžete ale přijít až do 11. ledna 2015 do zámku Kinských ve Valašském Meziříčí, kde se historii vánočních oslav věnuje výstava Hej Vánoce, dlouhé noce.

Mgr. Ivana Ostřanská, historik Muzea regionu Valašsko

Foto: Pastuši na Hutisku, 30. léta 20. století. © Fotoarchiv MRV